

Metin Toker anısına

Yazarlık uyarıcı olmanın anlamını da, sorumluluğunu da Metin Toker'den öğrendim, muziplikle muhalefet yapmanın değerini de, muzipliğin bir bedeli olduğunu da... Keşke bunu kendisine söyleseydim. Artık çok geç.

Geçtiğimiz ay teyhettiğimiz Milliyet köşe yazarı Metin Toker, kayınpederi İsmet İnönü ile (sağda).

Babamın ağladığını hemen hiç görmemiştim. Bir kere gördüm. Yanında otuyordum. Televizyona bakıyorduk. Ekranı pek fazla yüz vermeyen babam, gözlüğünü de takmış. Çünkü **İsmet İnönü** hasta. Doktorlarının son kerte **soğukkanlı**, insanları duygusallığa kışkırtmayan dengeli rapor üsluplarına karşın **gerilimli** hava çok **somut**. Sanki elle tutulacak: Tarihi yazan değil, yapanlardan başkası ha gitti, ha gidecek. Ölümün kendisine dokunamayacağını sandıklarımızdan biri. Buna en çok babam inanıyor olmalı. Televizyondan anlamak istediği, İnönü'nün ölüp ölmediği değil, hastanın iyileştiği ve tarihi yapmaya devam edeceği; başka ne olabilir ki? **Kurtuluş Savaşı**'nda bir jandarma eri konumuyla İsmet Paşa'yı **Bolu**'dan **Ankara**'ya kaçak olarak getirebildiklerinin ne anlamı kalır ki? İnönü'nün "**son nefesini verdi**" haberi geldiğinde babamın hiç sesi soluğu çıkmamıştı; sessizce ağlıyor. Bir süre öyle, miyopun da miyopu gözlerinden pıtır pıtır yaşlar döküldü.

Metin Toker'in **Milliyet**'teki köşe yazısını kendisi yerine, "**şifaben**" yazan kızına yazdırmasındaki sessiz ve ışıklı direnişini **Gülsün**'ün kaleminden okurken, gözlerim ıslanıp bulandı; aynı anda babam aklımdan böyle geçti. Herhalde varlığını değil, **varoluşunu** hissettiği zamanın anlamına duyduğu derin özlem-den ötürü ağlamıştı babam, gibi düşüncelere kapıldım. Özden'in yanısıra bana güzel dostluğunu zarafetle armağan eden genç yaşlarımda henüz ne olacağı belirsiz yazarlığımın başlıca birikişilerinden Metin Toker'in kaybıyla bu geleni bildiğim halde, altundan kalkılması güç bir sarsıntıya yakalandım. Bu da belki,

ak kağıt üstünde sözcükler, noktalar, virgüllerle düşünce üretecek cümleler kurmaya nihayet bir **anlam** verebildiğim dönem için duyduğum derin özlemden. **Çaresizliğe** hiç yüz vermemiş **Akis** dönemi. Yazının etki ve tepkilerini sorumluluğuyla birlikte kavrayabildiğim zaman. Bir köşeye sahip oluşumu değil de, varoluşumu hissedebildiğim, yaratıya **heveslerle** dolu bu zamanımı Metin Toker'e borçluyum. Üstelik biz **Akis**'lerden çoğumuz, burada imzasız yazardık. Derginin çekici o sihirli üslubunun buna bağlı olabileceğini sonraları sık sık düşündüm. Bunda bir **masumiyet** var. Çünkü adın sanın yok. Hoş zaten, derginin sahibi konumunda olmasa, belki Metin de, okuya izleye bildiğini, bildikleri üstüne düşündüklerini herkese iletmekle yetinecek. O, salt yaramaz zekâsından, oraya buraya dokunup dürtükleme ihtiyacından dolayı çıkardığı dergide yazıyor. Daha iyi bir dünya arayışını başkalarıyla **paylaşma** coşkusundan. Hani yani, kralın çıplak olduğunu görüp de "**Görmedim, bilmiyorum**"culardan olamamak, işi de ucuz kahramanlığa hiç mi hiç vurma eğiliminde olmamak: Masumiyetin en masumu...

Dokunsan ağlatacak anılarımızın da, bozguna ve hozulmaya uğramamış, hü-tünselleşme gayretleriyle dolu bir masumiyeti var. Yanına güvenerek yaşanmış zamanlarımız için duyulan derin **hasret**, Metin Toker'in kaybıyla altundan kalkılması güç yıkınlıklar bundan olamaz mı?

O günlerden bu yana aradan yarım yüzyıl geçmiş. Metin'le Özden Toker o saflığı, bu **tertemiz** zamanları bana bir kere daha yaşattılar. Tek güne gengeniş sığımış ışıklı buluşma nasıl özlenmez? İz-

mir'deyiz. **Urla**'da **Can Yücel**'i görmeye birlikte gitmemizi önerip gerçekleştirmeyi sağlayan Metin Toker'le Özden. Hayatları topluca değerlendirilince görünür olabilecek, işte o, en sahici soylulukla.

Datça'dan, **Urla** ve **İzmir**'den dostlar, **Burdur**'dan koşup gelen Fakir... Güzelin güzeli bu buluşma gecemizin fotoğrafları önümde. Bunları yerlerine ulaştırma özenimi gösteren de Özden Toker. Hepimiz söylüyor, gelecek üstüne şakalarla fıkralar imal ediyor, içiyoruz: **Can**'ın **Güler**'i ve çocuklarıyla ne hastalık, ne ölüm söz konusu. Fakir'in kendi durumundan kendisinin de haberi yokmuş. Metin ise, **Akis**'te imzasız yazıyormuş gibi gitti ölüme.

Rengahenk'ler oluyoruz. Fakir'in, belki de öğretmen yüzü ilk defa bu kadar sivilleşmiş Fakir'in o akşamki hali, işte burda. Can zaten, kapısına dayanmış Azrail'i kendi kendine yazdığı hayat hikâyesiyle kışkırlanmış bulunmakta. Metin Toker, rahatsızlığının kıl kadar gölgesini düşürmemiştir **Urla** gecesine.

Ertesi sabah, oteldeki kapıların tıklattığımda Metin'i, ustaların ustası gazeteci yazar ve incelememizi, 1958 - 60'lar arasında tanıdığım genç gazeteci gibi, **Milliyet** köşesine yazısını yetiştirirken görmüşümdür. Yurttaşlık bilincini **evrensel** hoyutlara taşıyan sanki o değil. Yazarlık uyarıcı olmanın anlamını da, sorumluluğunu da Metin'den öğrendim, muziplikle **muhalefet** yapmanın değerini de, muzipliğin bir bedeli olduğunu da... Keşke bunu şimdi hurda değil, **Can Yücel**'li gecemizde, **pembe köşkte** aile sofrasında bulduğumuz gecede ya da kendisine söyleseydim. Artık çok geç.

ADALET AĞAOĞLU

TOKER

22.8.2002

T/119

